

PEVEC

GLASILO PEVSKE ZVEZE

UREDNIŠTVO: FLORIJANSKA
ULICA 18 - UPRAVNIŠTVO:
MIKLOŠICEVA CESTA STEV. 7
IZHAJA KOT MESEČNIK V
DVOJNIH STEVILKAH IN
VELJA ZA CELO LETO Z
GLASBENO PRILOGO VRED
30 DIN, ZA ITALIJO 18 LIR,
7 A AVSTRIJO PET ŠILINGOV,
ZA AMERIKO EN DOLAR

1928

MAREC—APRIL
ŠT. 3—4 * LETO VIII

JERNEJ LOŽAR

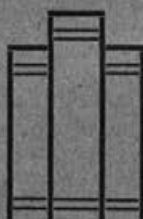
LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 20

Prečastiti duhovščini in bogoslovcem priporočam vsakovrsne vratnike, pralne in celulozne, šmisete in druge potrebščine. — Specialni salon za izdelavo talarjev in promenadnih oblek. Dobavljam tudi na obroke! Na željo pomerjam tudi na domu!

Vedno v zalogi angleško in češko sukno!

Konkurenčne cene! Točna postrežba!

Vsebina: Dr. A. Dolinar: Ob stoletnici Schubertove smrti — Prof. M. Bajuk: Mera v slovenski narodni pesmi — r.: Naši pevski tečaji — Vestnik Pevske Zveze — Iz koncertnega življenja — Nove skladbe — Iz glasbenih listov — Razne vesti — Slika

SALDA-KONTE - ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE - ODJEMALNE
KNJIŽICE - RISALNE BLOKE ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6, II. NADSTROPJE

Dr. A. Dolinar:

Ob stoletnici Schubertove smrti.

Umetnost je zvesta spremljevalka človeka na vseh stopinjah njegovega kulturnega razvoja. To dokazuje kulturna zgodovina, ki nam svedoči obstoj umetnosti že v prvih zgodovinskih pričah človeške kulture, to nam dokazuje na drugi strani tudi etnografija, ki ne pozna naroda brez umetnosti, dokazuje isto tudi za posameznika psihologija, ki šteje umetnost med najelementarnejše instinktivno zasledovane pojave človeškega življenja. (Stelè, Dom in svet, letnik 36.) V glasbi je narodna pesem najsplošnejši izraz narodovega glasbenega življenja, vsak ustvarjajoči umetnik pa istotako odtis svojega naroda, in sicer v najbolj različnih potezah narodovih lastnosti. Narodnost in umetnost sta ona dva činitelja, ki v vsakem ustvarjajočem umetniku rodita rezultanto, ki določi prav posebno potezo skladatelja in ga natančno označi. Vsak glasbeni umetnik stoji do umetnosti v prav samo njemu lastnem razmerju in to razmerje potem docela subjektivno izoblikuje in to subjektivno razmerje je tudi tisti vrec vsakterega umetniškega stvarjanja. Zato se to razmerje poedinega umetnika do umetnosti v vsakem narodu tolikokrat očituje, kolikor resničnih umetnikov narod ima in to razmerje posameznika do naroda in umetnosti se pri umetnikih istega naroda prelestno preliva v vseh mogočih različinah (variantah), kot se najlepše spreminja lok sedmerobarvne mavrice. Zgledov za to imamo mi sami med nami dovolj: imena Schwab, Premrl, Savin, Adamič, Lajovic, Kimovec, H. Sattner itd. so samo različni izrazi zgoraj imenovanega razmerja, vsak svojo posebno noto izrazito poudarjajoč, kljub temu pa vsi eno in isto vprašanje rešujoč. Kako povsem drugačna je ta struna Foersterjeva, Nedvedova! Čutiš in občutiš vso lepoto v teh delih, slutiš pa tudi dih, ki ne prihaja iz naših tal, ampak ima v sebi nam sicer sorodne prvine, a vendar ne onih nam prav znanih, v notranjosti vsakega izmed nas udarjajočih. In naloga glasbenega umetnostnega zgodovinarja je potem, da zasledi one vsem skupne pojave, da na te zida potem vse ono, kar je v vsakem umetniku še posebej svoj-skega, da razbere vsa ona vlakenca, ki jih je posameznik še posebej prav individualno gojil in negoval, to potem vse skupaj sestavlja, primerja med seboj, primerja z življenskimi razmerami in dogodki, pritegne zraven celotno miselnost prav tistega časa — in na podlagi vseh teh poedinih dejstev ugotovi, resnično, nepristransko, povsem stvarno sliko narodovega umetnika-glasbenika. Svojo posebno smer izrazito poudarjajoč in jo izoblikujoč stoji pred nami tudi Schubert, čigar stoletnico smrti proslavlja letos glasbeni svet. — Poudariti hočemo samo nekaj značilnih na Schubertov pomen zadevajočih momentov!

Schubert otvarja v glasbenem razvoju dobo r o m a n t i k e. Izčrpne opredelitve tega pojma skóro ni mogoče podati, pač pa moramo naštetih nekaj poglobitnih lastnosti, ki iz del posameznih zastopnikov odsevajo, in sicer ene bolj druge manj, pri gotovih skladateljih zopet se pokaže bolj izrazito, druge pa v najmanjši meri. Različni so bili vzroki, ki so to umetnostno dobo povzročili in tako je bilo tudi njeno javljenje prav

različno v politiki, slikarstvu, slovstvu in prav svoje vrste tudi v glasbi. Njen postanek se more zaznati okrog leta 1791. v Nemčiji in precej istočasno tudi v Angliji. (Mentor, Debevec.)

Kar se glasbe tiče, rečemo lahko že naprej, da je romantika — kot reakcija klasični dobi — mati vseh za njo nastalih smeri, ki se v obliki raznih — izmov imenujejo v strujah 19. stoletja, pri romantiki teko tudi viri novejšje in najnovejšje glasbe, svetna, kakor cerkvena glasba sta si ob njenih izvirih vsrkali novih krvnih telesc, da sta zamogli od klasičnih zahtev preperelima telesoma nuditi nove hrane. Da bi mogli čim najbolj celotno miselno usmerjenost romantične dobe zadeti, poudarimo najprej tole dejstvo: V celotnem idejnem glasbenem življenskem razvoju si stojita zmeraj nasproti dve glavni vprašanji, okrog katerih se sučejo vsa ostala notranje-idejni razpored zadevajoča vprašanja: to sta vprašanje oblike in vsebine v glasbenih umotvorih, če si stavimo vprašanje iz psihologije: Kaj se godi v notranjosti človeka, ki posluša glasbeno umetnino? Kako taista vpliva na človeka, na njegove duševne zmožnosti?

Pri tej zasnovi, pri tem sprejetju (apercepciji) glasbenih prvin (tonov) in potem iz teh prvin nastalih tvorb sta soudeležena razum in srce (čuvstvo). Delo obeh teh dveh zmožnosti je praktično seveda v najožji zvezi; prevladuje gotovo zmeraj sodelovanje srca (čuvstva). Ker je glasba pač govor in izraz čuvstev, toda tudi delo razuma pri tem sprejetju ni neznatno. Na kratko se izrazimo glede tega obojnega delokroga takole: To, kar spada pri tej zaznavi, pri tem sprejetju glasbene umetnine pod območje razuma, to posreduje oblika in to kar spada pod sfero srca (čuvstev), to posreduje vsebina v glasbenih tvorbah. Če sedaj na podlagi tega primerjamo miselnost klasične in romantične dobe, tedaj moramo reči o prvi: Bistvo klasičnega sloga sploh obstoji v medsebojnem ravnovesju sestavnih delov in pododdelkov med seboj, v umerjenosti arhitektoničnega oblikovanja, v zmerni porabi izraznih sredstev, skratka, v lepi skladnosti med notranjo vsebino in zunanjo obliko, tako da ni nikjer nič preveč in nič premalo. Tudi izraznost notranje vsebine ne sme iti predaleč, ostati mora kar najbolj v mejah stvarnosti. (Pevc VII, št. 3—4.)

Romantika je — v nasprotju s klasično dobo, ki poudarja ravnovesje med obliko in vsebino — podčrtala kar najbolj notranjo, vsebinsko izraznost, ki ji je podlaga ravno čuvstvo, in bolj vnemar pustila oblikovno vprašanje. Čuvstvo pa je neizčrpljivo, zato je tudi nemogoče izčrpati vse klice in korenine, odkoder se hrani in krepi deblo romantike. Tehniško sredstvo v glasbi, s katerim se to neizčrpano bogastvo izraža, je pa harmonija in zato moremo ravno romantiko imenovati dobo, ki se je najbolj potopila in pogreznila v harmonijske čare, prisluhnila vsem najmanjšim utripom in zato njen razvoj kar najbolj pospešila.

Romantika je doba harmonije; zato ne moremo njenih razvojnih možnosti nikjer bolje proučevati in zasledovati, kot ravno v tej dobi. Enako moremo doumeti bogastvo njene mnogovrstne izraznosti, v njej tleče in skrite moči in jih obenem primerjati s posebnim časovnim občutjem, njega stremljenji, hotenjem in vrvenjem.

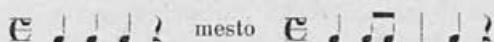
Harmonija je v tej dobi prvič postala činitelj, ko se je prvič vrgla vsa moč izrazljivosti na njo in je bila nujno in zavestno postavljena kot nosilka vsebinskega izraza.

O Schubertu bi zato mogli reči, da je utemeljitelj moderne harmonike; od njega dalje gre pot preko vseh vrst — izmov — prav do najnovejšje dobe: Harmonija je bila pri tem zmeraj tisti kazalec, ki je kazala, kako visoko stoji napredek v vsebinskem izrazu in kolikšno stopnjo »modernega« sloga smo že zavzeli. (Dalje.)

Mera v slovenski narodni pesmi.

(Dalje.)

Opomba: V zadnji številki »Pevca« je treba popraviti sledeče tiskovne pomote: na str. 2. v 1. vrsti tretjega odstavka: »simetrije« mesto simpatije (?), na 3. str. v 2. vrstici »soldatom« mesto soldatom, v prvi vrsti not črtaj poudar [^] na 4. noti drugega takta, na 5. strani v zadnji vrsti not mora stati:

6. Tam za turškim gričem.¹¹

Žirovnik jo meri v štiridobnem taktu tako, da dobi v vsem 6 taktov. Prav tako tudi dr. Kimovec: »Pevca«, l. IV., šte. 18. Ta mera je sumljiva in nekaj ni v redu, ker ima pesem očitno temeljno mero slovenske narodne pesmi. Treba je torej iskati napake; dobiti treba nekje še vsaj dva takta.

Prvi stavek obsega prvi dve vrstici:

Tam za turškim gričem,
tam je dost fantičev...

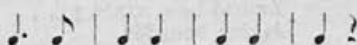
Ta sestoji vedno iz dveh polstavkov, od katerih obsega vedno zopet vsak dva takta, skupaj torej štiri takte. Če premostrimo ta stavek in primerjamo njegove poudare, pridemo do zaključka, da sta v vsaki vrstici v resnici po dva poudara, t. j.:

Tam za turškim gričem,
tam je dost fantičev.

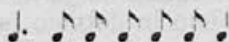
Če postavimo pred te poudare taktnice, dobimo štiri dvodobne takte v meri:

To je popolnoma v redu in mislim, da ni mogoče dvomiti o pravilnosti, ker je to značilna mera skoroda vseh naših pesmi. Drugi stavek je pa bolj zapleten, ker obsega samo eno vrstico, ki je za en nepopolni trohej daljša, a se zato ponavlja. Prvi dve obsegata po 3 troheje, tretja vrstica pa obsega 4 troheje, zadnji je tudi nepopoln; obsega torej prvi stavek vsega 6 trohejev, drugi pa 8. Poleg tega je mera v prvem delu drugega stavka ritmično raztegnjena iz osmink na četrtinke:

Druga polovica ali ponavljanje pa ima zopet sliko prvega polstavka:

Kaj s tem?

Če štejemo obe vrstici (tudi ponavljanje) skupaj v eno enoto, potem bi ju morali meriti v štiridobni meri, da dobimo pravilno štiri takte. Temu se pa upira ponavljanje kitice, ki povzame metrično mero prvega, odnosno drugega polstavka in jo moramo tako tudi meriti, namreč dvodobno.

¹¹ Žirovnik I. št. 9.

Ostane nam torej še srednji polstavek z dvema taktoma v štiridobni meri. Ta oblika pesmi 4+2+4 je nenavadna, tudi po osnutku neutemeljena, zato sem opravičen, da merim tudi srednji stavek dvodobno in dobim iz dveh taktov štiri. Temu se tudi poudari ne upirajo z ozirom na to, da je pesem vojaškega značaja, torej merjena bržkone že s tega stališča dvodobno po koraku. Sicer bi meril srednji stavek v resnici štiridobno, vsaj z ozirom na prvo in sedmo kitico.

Po zgornji utemeljitvi ima pesem torej sledečo mero:

$\frac{2}{2}$

Dostavek
(Ponavljanje)

Zadnji polstavek dostavka v raztegnjeni meri $\frac{2}{2}$ je utemeljen v osnutku (simetriji) pesmi same in je tudi navada med našimi fanti, da zadnji akord radi malo podaljšajo tudi pri pesmah, če ga po osnutku ne bi bilo treba daljšati. Ta podaljšek je torej v resnici v skladu tudi z resničnim petjem fantov.

7. Zmiraj vesel.¹²

Mera ji je predpisana $\frac{4}{4}$ $\frac{6}{8}$, urejena je tako, da se v resnici menja v vsakem polstavku en takt v $\frac{4}{4}$ in eden v $\frac{6}{8}$. Tako dobimo v vsakem polstavku sicer dva takta, toda od teh šteje v resnici samo drugi k pesmi sami, ker je prvi takt v $\frac{4}{4}$ taktu v vseh polstavkih le za pev, torej

$\frac{4}{4}$ $\frac{6}{8}$ | štirikrat.

Nočem sile delati naši pesmi, a varovati jej hočem njeno simetrijo, ki jo odlikuje pred vsako pesmijo svobodnega ritma. Ta njena simetrija je njen bistven znak, zato jo moram iskati do skrajnosti v vsaki pesmi.

Če ločimo zapev, ki je štiridobno pisan in teče s pesmijo sporedno pri vsakem polstavku, od $\frac{6}{8}$ taktov, in merimo samo pesem zase, dobimo v vsaki vrstici dva glavna, enakovredna poudara:

Zmiraj vesel, vesel,
dokter na svet bom živ.
Zmiraj bom vince pil,
dokter bom živ.

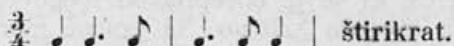
Če postavimo pravilno pred poudare taktnice, dobimo v vsaki vrstici po dva takta. Ker so zlogi vsi enako dolgo merjeni in so stopice daktilske, merimo pesem pravilno tridobno in dobimo tako pravilno obliko perijode, ki sestoji iz 8 taktov (4+4), poleg nje pa teče sporedno zapev, ki je vložen pred vsakim polstavkom. Tudi zapev, naj bo že enkrat ali periodično se ponavljajoč, ni redek v naši pesmi.

Osnova pesmi brez zapeva je torej

$\frac{3}{4}$ | štirikrat.

¹² Ravnotam, št. 13.

Gerbič je čutil tridobnost mere in je pesem v II. zv., št. 47, tudi popravil v $\frac{3}{8}$ takt. Ravnotako jo je harmoniziral v tridobnem ($\frac{3}{4}$) taktu Hubad v svoji zbirki. To je torej v redu, mera pesmi je s pridržkom na 2. mahu prvega in na 1. mahu drugega takta, kakor jo je popravil Hubad, tale:

Zapev je vprašanje zase. Jasno je, da ne spada konstruktivno v pesem, temveč teče z njo sporedno. Žirovnik mu je dal v štiridobni meri obliko $\frac{4}{4}$, Hubad v dvodobni: $\frac{2}{4}$, Gerbič pa v $\frac{3}{4}$ taktu , prav tako tudi Kuba v zbirki: Slovanstvo v svých zpěvech, V. del, štev. 18.

Tri različice (varijante) imamo, katera je prava? Žirovnikova tvori podlago; deliti jo je treba na dva takta. Hubad je to tudi instinktivno čutil in zadel pravo. Poudar na zlogu »ja« je čutil tudi Gerbič, zato je napisal noto nad zlogom v dveh mahih, torej navidezno sinkopo. Ne uvidim pa potrebe, zakaj bi menjala pesem takt iz dvodobnega v tridobnega, če ni za to nujne potrebe. Kolikor sem slišal pesem peti, in peli smo jo svojčas zelo veliko, smo peli tudi zapev vedno tridobno, in sicer neko rezultanto med vsemi omenjenimi različicami v meri:

In ne najdem vzroka, da ne bi dal prednost tej različici pred vsemi gori omenjenimi. Hubad jo je pisal v dveh taktih, temu principu odgovarja tudi ta. Pred vsako različico je zapisal »Zategnjeno« in s tem priznal, da mu v bistvu ne pove dvodobni takt tega, kar je čul med ljudstvom, čutil sam in hotel zapisati. Morda ga je zapeljal Žirovnikov zapisek. Gerbičeva različica pa nima podlage in jo popolnoma odklanjam. Pripomnim pa, da so imeli vsi trije pri zapisovanju zapeva težave, ki jih ima vsakdo pri zapisovanju zapeva, še posebno tedaj, kadar poje zapev en sam pevec. Razni solisti take zapeve večkrat vlečejo, raztezajo in krčijo po »svojem trenutnem okusu«. Opravičeni smo torej, da se v takih slučajih še prav posebno oziramo na mero pesmi v splošnem in spravimo zapev v mero pesmi, če ni menjava mere popolnoma jasna in izrazita. Kritika ni le dopustna, temveč celo potrebna.

Vse to me potrjuje popolnoma v prepričanju, da je prava mera pesmi tale:

	Zapev:	Pesem:
$\frac{3}{4}$		
$\frac{3}{4}$		
$\frac{3}{4}$		
$\frac{3}{4}$		

8. Rasti, rasti rožmarin.¹³

Pri Žirovniku je zapisana točno v dvodobni meri, tako da obsega pesem 4+4 takte in pripev v 1 taktu. To je v skladu z osnovo, ki jo poznamo do danes. Isto pesem pa meri Hubad¹⁴ dvodobno tako, da dobi

¹³ Ravnotam, št. 17.

¹⁴ Pesm. Dr. sv. Moh., I. zv., 62. štev.

vsak polstavek 3 takte, skupaj 6+6; po njem jo je posnel tudi Gerbič¹⁵ in še mnogo drugih. Osnova Žirovnikovega zapiska mi je všeč na prvi pogled. Ker poleg tega cenim Žirovnika zelo visoko in mu prisojam zelo dobro razvit ritmični čut, kar tvori za me bistveno podlago muzikalnosti sploh, me sili različica, ki se je odcepila od njegovega zapiska, da pretehtam mero kolikor mogoče kritično. Na pomoč moram vzeti besedilo. Poudari so razdeljeni sledeče:

Rasti, rasti, rožmarin,
ti deviški drag spomin!
Rožmarin ima svoj duh,
naj bo zelen al pa suh,

Jasnejša je druga:

Kadar jaz umrla bom,
venec lep imela bom,
z rožmarina nemškega,
nagelna rdečega.

Mera vseh nadaljnjih kitic kaže samo po dva poudara v vrstici. V Hubadovi meri pride v tretji in četrti vrsti poudar na zadnji zlog, t. j. na — nemškega, — rdečega, — počivala bom, — imela bom, itd. Ti zlogi pa nimajo pravice do nikakega poudara.

V prvi in drugi vrstici vseh kitic pa tudi ni utemeljen poudar na drugi stopici. Nasprotno, temu se več stopic upira. Zato bi brez pomisleka pritrdil Žirovniku in meril pesem:

$\frac{2}{4}$

Pripev

(Dalje prihodnjic.)

Naši pevski tečaji.

Celje. Franc Klančnik, pev. in org., Marija Klančnik, Marija Kumer, Šmartno ob Paki; Alojzij Jagodič, Fr. Svetličič, Ivan Gajšek, s. Hiacinta, s. Dulcissima, Alojzij Preklič, Vitanje; Nikolaj Pustinek, Sevnica; Franjo Petek, Sv. Jedert, p. Laško; Alojzij Kranjc, Slovenjgradec; Anton Šupar, Vojnik; Franc Ulaga, Slov. Bistrica; Anton Somrek, Vransko; Karel Virant, Braslovče; Anton Lasbacher, Celje; Jos. Močan, Celje; Alojzij Mihelčič, Celje.

Sv. Križ pri Slatini. Kropušek Ivan, obč. tajnik in organist, Zibika pri Šmarju; Dragotin Zelič, Šmarje pri Jelšah, org.; Anton Vrečko, Zibika, org.; Franc Šket, Sv. Peter na Medvedjem selu, org.; Martin Kostrun, Rogatec, org.; Rotar Bogomil, Žetala, org.; Čolnarič Anton, Sv. Florijan pri Rogateu, org.; Fischer Vinko, Sv. Križ pri Slatini, org.

¹⁵ Album slov. napevov, I. zv., 21. številka.

GODBENIM ODSEKOM! Prosvetne tekme: Vestnik prosvetnih zvez, št. 1.—2, IX., piše:

Ljubljansko Pevsko okrožje si je na sestanku zborovodij 21. febr. izvolilo tale odbor: Predsednik: Lovro Hafner, Preska; tajnik: Franc Hvastje, Ježica; pevovodja: Marko Bajuk, Ljubljana.

Prihodnji okrožni koncert se bo vršil v nedeljo 29. aprila v St. Vidu nad Ljubljano. Za skupno petje so določene sledeče pesmi: A. Foerster: Večerni Ave (Pevec, VI. letnik), M. Tomc: Majeve (Pevec, V. letnik), A. Lajovic: Pastirček.

Vsak posamezen zbor nastopi z dvema točkama. Dolžnost vseh zborov ljubljanskega okrožja je, da se v največjem številu odzovejo tej prireditvi in da se tudi skrbno pripravijo za ta nastop. Ljubljansko okrožje ima vse predpogoje, da postane vzor-okrožje!

IX. PEVSKI TEČAJ P. Z. se je v dneh 13. in 14. marca vršil v Sv. Križu pri Slatini. Misel naše organizacije je s tem prodrla tudi v štajerski »Urwald«. Predavanj se je oba dneva udeleževalo 10 pevovodij; precej že prijavljenih je vsled skrajno slabega vremena izostalo. Ob tej priliki se je ustanovilo tudi rogaško pevsko okrožje, ki si je izvolilo kot predsednika: V. Fischerja (Sv. Križ pri Slatini), kot tajnika in okr. pevovodjo: Martina Kostreva (Rogatec).

NA IV. REDNEM LETNEM OBČNEM ZBORU PEVSKEGA ODSEKA NA JEZICI je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik: Šubelj Lovro podpredsednica: Dobnikar Iva, tajnik: Presetnik Ivan, blagajnik: Dovč Franc, arhivarka: Škerl Iva, gospodar: Strah Jakob.

Franjo Zacherl — učitelj v pok. in posestnik, naš sotrudnik — je praznoval 5. marca 60-letnico svojega rojstva. Poleg svojega stanovskega dela se je zmeraj zanimal za glasbeno umetnost in tudi dejansko veliko storil za njen procvit. Jubilanu veljajo naše iskrene čestitke!

Slov. glasbeno društvo »Ljubljanec« priredi na cvetno nedeljo 1. aprila ob 16. uri v dekanijiški cerkvi na Vrhniki koncert ruskih cerkvenih pesmi. Na sporedu so skladbe Arhangelskij-a, Zavodskij-a, Bortnjanskij-a, Ivanova i. dr. Kot violinski solist nastopi konservatorist K. Rupel s 3 skladbami od Bacha in Händla. »Ljubljanec« izvršuje s tem le načrt, ki je bil že določen, pa vsled obolenosti dr. Kimovca prekinjen. S tem programom nastopi »Ljubljanec« tudi v Mariboru in Celju.

Mladinski koncert trboveljskega pevskega odseka se je vršil 4. marca v Trbovljah (Društveni dom) pod vodstvom g. Tončka Radanoviča. Nastopila sta dva zbora: prvi z blizu 40 pevci, drugi z okroglo 50 pevci. Na sporedu so bili skladateljci: Adamič, Premrl, Vodopivec, Schwab, Dolinar.

PEVSKI ODSEK PROSV. DRUŠTVA V KRANJSKI GORI je priredil 18. marca zvečer v društvenih prostorih pod vodstvom g. Plantana svoj elitni koncert. — Kot vmesna točka je služil Vodopivec dramatični prizor: »Snubači«. G. pevovodja se s svojo pevsko družino trajno in sigurno izpopolnjuje!

Nov mogočen činitelj v vrsti zborov P. Z. se je pojavil v »MARIBORU«. Z izvajanjem Haydnovega oratorija »Stvarjenje« — 7. marca — je zbor prejel ognjeni krst. Izvedel se je oratorij tako, da si je pridobil s tem odkritosrečno priznanje in velik ugled. Iz navadnega društvenega zbora je postal kar čez noč koncertni zbor. Zboru se je poznalo, da je notranje že precej konsolidiran, da ima smisel in razumevanje za harmonično enotnost in ravnovesje glasov. Vsekako je zbor nalogo častno rešil in marsikoga presenetil. Njegov umetniški vodja je kapelnik Gašparič. Njegov prvi nastop, dirigiranje, suvereno obvladanje kompozicije, zbora in celotnega aparata je vzbudilo opravičeno priznanje! Mi se njegovega napredka le veselimo!

»**MATI**«: Po Andersenovi pravljici priredil Ks. Meško. Pevske točke priredil dr. A. Dolinar. Naroča se pri P. Z. v Ljubljani in pri Mohorjevi tiskarni v Celju.

PEVSKA ZVEZA ima še v zalogi: Dramatske prizore: »Snubači« in »Rožmarin« kot tudi vse letnike (I.—VII.) »Pevca«. Pevovodje ponovno na to opozarjamo!

PROSVETNE TEKME. Letos praznujemo prvo desetletnico samostojne države SHS. Lepše pač ne moremo proslaviti tega zgodovinskega jubileja, kakor da dokumentiramo napredek slovenske kulture pred vso javnostjo. V ta namen se bodo letos vršile po sedežih vseh dekanij prosvetne tekme. Tekme so zamišljene v sledečem sporedu: 1. Javna razstava prosvetnih društev z vsemi odseki. Na tej razstavi naj se razstavijo slike odsekov, predstav, tečaji, prireditve. Dalje statistika posameznih društev, letaki, poslovanje knjižnice itd. 2. Ob tej priliki bodo nastopili vsi pevski zbori v dekaniji, posamezno in skupno. Vsak zbor bo posebej ocenjen. 3. Istočasno se na licu razstave vrši tekma tamburaških zborov, orkestrrov in godb. — K vsaki taki prireditvi »Prosvetnega dne« pride ocenjevalna komisija, ki bo določila nagrade za najbolj delovna društva. Društva, ki se ne bi hotela udeležiti teh prosvetnih tekem, se bodo črtala iz seznama prosvetnih in izobraževalnih društev. Čemu društva na papirju, ko vendar rabimo društvenega življenja tako, kot svežega zraka za dihanje. — Okrožni odbori P. Z. naj o tem razmišljajo!

GODBENI ODSEK. Na zadnjem občnem zboru Pevske zveze v Radovljici se je izrazila želja, naj bi P. Z. organizirala tudi godbene krožke naših kat. prosvetnih društev. Zveza namerava namreč ob priliki svoje desetletnice 1930 pokazati poleg pevske tudi višino godbene izobrazbe med našim narodom.

Oblastni odbor sam se je zavzel za našo idejo in nam obljubil vsestransko pomoč. Nameravamo že letos pričeti z godbenimi tekmami, zato pa nujno rabimo v ta namen statistične podatke o stanju godbenih krožkov. Vabimo vas torej, da nam javite svoj pristop k Pevski zvezi, Miklošičeva cesta 5, Ljubljana, najkasneje do 15. aprila.

Pripominjamo takoj v začetku, da ne mislimo nikogar siliti k pristopu; vsak krožek naj se povsem svobodno odloči. Izjaviti

pa moramo, da se na nepriglašene naša organizacija v nikaki zadevi ne bo ozirala.

Prosimo, da nam odgovorite na sledeča vprašanja:

1. Kakšno godbo ima vaše društvo: a) na pihala, b) na lok, c) tamburice?

2. Kdaj je bila ustanovljena?

3. Koliko in katere instrumente godba vsebuje?

4. Koliko moči pri godbi sodeluje in ime sedanjega dirigenta?

5. Ali godba prireja koncerte in letno kolikokrat?

Prosimo, da odbor društva opozori na to okrožnico voditelja godbenega odseka. Primerno bi bilo tudi povabiti k zvezi godbo dotičnega kraja, katera ni včlanjena pri društvu.

Iz koncertnega življenja.

Krepko začeta sezona v januarju in februarju se je enako plodonosno razvila tudi v marcu.

Za koncertom Jelice Stankovičeve je bil zlasti pomemben koncert »Cantarea Romai«; koncert reprezentativnega pevskega društva (okrog 100 članov) je bil za nas izreden dogodek. Spoznali smo romunske skladatelje Musicesca, Teodoresca, Galinesca, Viduja, Joro, Movilo, zraven tega so nam interpretirali še Beethovna, Schütza, Romeaua, Moriuszka in srbskega Mokranjca. S pesmijo so zainteresirali svet za svojo domovino!

Crnogorski guslar Tanasije Vučić je 2. marca nastopil v Unionu s koncertom srbskih narodnih pesmi. Pel je najprej »Smrt majke Jugovića«, potem »Kraljevič Marko i Ljetica Bogdan«, dodal 1. 1912 zloženo »Kumanovo«, svojo skladbo o neodrešenih Slovencih in »Taljaninu ljutem« ter moderen kupletni šlager »Sarajevo«.

Ta glasba je bila večini odkritje; videli smo pred seboj živega guslarja, čuli živo staro herojsko pesem. Je to deklamatoričen stil, ki se spremlja v enoglasju na enostrunske gusli. Tak nekako je moral biti koral, preden so ga vpregli v naš notni sistem. Vokalna melodija je natlačena z rablo četrttonsko melizmatiko. Tonski sistem spominja na ciganski in orientalski, melodično gibanje se odigrava v ozkem okviru 3—6 tonov in se vrti okrog nekega osnovnega tona v monotonih sekvencah, pri čemer brne gusle kot otožen roj čebel. Vučić je neko odkritje, kar se tiče poslušalca: kakor britev ostro zadeva četrtone! (Dr. Vurnik.)

Dne 5. marca je bil v Unionu koncert Orkestralnega društva s sodelovanjem zbora Gl. Maticice in A. Trosta. Na sporedu je bila v spomin Schubertovega jubileja njegova italijanska uvertura, dalje 2 stavka iz Stra-

vinskega Zar-ptice, štirje stavki iz Janačkove godalne suite ter Rahmaninov koncert C-mol za klavir in orkester, v katerem je klavirski part igral naš prosluli umetnik prof. A. Trost. Matica je pela tri Gallusove a-capella-zbore: Musica noster amor, Laus et perennis gloria in Ave Maria pod vodstvom direktorja konservatorija M. Hubada. Orkester je vodil E. Adamič. Zbor »Gl. Maticice« nam je samo nekoliko odprl pogled v program, ki ga bo izvedel na svoji turneji po Čehoslovaškem, ki jo nastopi 20. aprila. Želimo zboru in njega vodju najlepših uspehov! Spremljale ga bodo naše iskrene želje!

Bolgarsko-slovenski večer sta priredila 8. marca v Unionu ga. soproga tukajšnjega opernega pevca Gospodinova Vanja in njen soprog Grigori, ki je veljal ideji bolgarsko-slovenskega zблиžanja, ki ga moramo pospeševati Slovenci z vsemi silami. Čuli smo 11 bolgarskih pesmi, prirejenih za klavir od skladateljev Hristova, Grustijana, Spasova in Mihajlova.

Koncert železničarskega društva »Slogec« je 12. marca napolnil unionsko dvorano. Na programu so bile skladbe J. B. Foersterja, E. Asemana, E. Adamiča, S. Šantla in Vil. Novaka. Vokalno-instrumentalni koncert je vodil g. H. Svetel. Ob tej priliki se je prvič izvajala Adamičeva: »Dve kiti« (iz »Pevca«).

Tudi opera je bila izredno živahna. Ob priliki 25. letnice g. Betetta se je uprizorila Flotova »Marta«; 17. marca je v Puccinijevi operi »Madame Butterfly« gostovala srbska pevka Zlata Gjungenac, v »Plesu maske« je gostoval hrvatski tenor iz varšavske opere. — Naša opera je v dneh od 26. do 31. marca gostovala v Subotici in Belgradu s »Tremi oranžami« in Beethovnovim »Fidelio«.

Pevski zbor učiteljstva U. J. U. je 19. marca koncertiral v Celju z istim sporedom kot v Ljubljani.

P. H. Sattner: Slavospevi na čast Sreč Jezusovemu, Založila Jugosl. tiskarna.

Če rečem: Sattnerjeva skladba je s tem že vse povedano. Tudi omenjena zbirka je popolnoma Sattnerjeva; zdi se, da se je skladatelj kar nekam nalašč še bolj prilagodil šibkejšim zborom. Novih misli zbirka ne prinaša. — Ravno za češč. Srca Jez. je dosedaj manjkalo primernih spevov, zato bo zbirka vsem zborom prav dobrodošla.

E. Hochreiter: »Missa Christus Rex« — v založbi: Anton Böhm und Sohn, Augsburg-Wien. Skladba je mišljena poleg mešč. zbora in solistov za raznovrstno za-

sedbo: a) samo za orgle (harfa ad libitum), b) za orgle in kvintet na lok, c) za orgle, kvintet na lok, 2 rogova (harfa ad lib.), d) za polni orkester (kvintet na lok, 2 flavti, 2 klarineta, 1 fagot, 2 rogova, 2 trompeti, 2 pozavni, harfe, pavke) brez orgel.

Hochreiter je v tej skladbi udaril na druge strune. V svojih dosedanjih delih je stremel za harmonskimi učinki, vso izraznost tja polagal; v tej maši je težišče preneseno na kontrapunktično snovanje, katero pa odeva izredno bujna harmonika. Po partituri sodeč bi bilo izvajanje dela silno hvaležno. D.

Iz glasbenih listov.

»Nova Muzikac. Vendar enkrat po tolikih upih in obljubah, pogajanjih in sklepih! Po uvodnih besedah, ki jih je napisal urednik Adamič o namenu »N. M.« sledi kratek oris značaja sodobne glasbe, ki ga je spisal znani glasbeni kritik dr. St. Vurnik. Sl. Osterc je opisal »Glavne struje sodobne glasbe in njih eksistenčna upravičenost«, prof. Šest pa svoje stališče do opere in režije. Nalogam, ki jih nalaga v tem sestavku režiji oper, mora vsakdo pritrčiti in le želeti, da bi našle naše opere vedno primerno prožnih režiserjev. K. Sancin se je lotil vprašanja o smotreni glasbeni vzgoji in trdi popolnoma pravilno, da bodi prvi in najvažnejši cilj glasbene vzgoje navajanje k pravilnemu pojmovanju in razsojanju glasbene umetnosti. Kdor bi gojil samo spretnost, bi vzgajal obrtnike, akrobate, ne pa produktivnih in ne reproduktivnih glasbenikov (umetnikov). Spretnost ni pogoj dobremu glasbeniku; z osebnim vplivom, ozirajoč se na strok. možnosti posameznega učenca pa more učitelj smotreno dvigniti tudi slaberega učenca nad navadne diletante. Slede poročila iz listov, osebne vesti, koncertna, operna poročila, razne glasbene zanimivosti. V prilogi so zastopani L. M. Škerjanc, Mat. Bravničar, Marij Kogoj, Slavko Osterc, Mihovil Logar, v »Mali novi muziki« pa St. Premrl, Sl. Osterc, Jos. Pavčič in E. Adamič.

Pri navedbi »Pevčeve« vsebine svetuje urednik (E. A.) uredništvu »Pevca«, naj ne da skladb v oceno profesorju-jezikoslovcu, temveč strokovnjaku. Vem, kaj ga bo de. Ne smatram za potrebno utemeljevati še enkrat one svoje opombe pri ocenah, ki zadevajo jezikovno plat. Prepuščam rajši g. uredniku (E. A.), da mi dokaže katerokoli neutemeljeno pripombo, če ne, odklanjam neslano žalitev in se res ne bom dotaknil nikdar več niti njegovih skladb, niti onih, ki bodo izhajale pod njegovim uredništvom. Saj se v podrobno strokovno oceno še nikdar nisem

spuščal, dolžan sem pa našim pevskim zborom povedati brez ovinkov, kaj utegne biti za nje, kaj ne. S tega stališča si bom pa še nadalje drznil vršiti to nalogo, dokler me bo vezala dolžnost do P. Z. Sicer pa ni treba, da bi bil vsak profesor-jezikoslovec glasbeni analfabet, kakor ni potreba, da bi bil glasbeni pedagog dober dirigent ali narobe. Tako »ošvrkanje« je v nasprotju s pozivom istega uredništva, ki v uvodu poziva k složenemu delu vse, ki »žele naši novi glasbi (vendar ne »muziki«!) razmaha in zmage doma in na tujem«. B.

V »Domu in svetuc« je začel priobčevati dr. St. Vurnik izrpen uvod v razumevanje glasbenih umetnin. Razprava je zasnovana prav na globoko in začenja prav od kraja, a jo bo s pridom razumel vendar le samo oni, ki ima že nekaj strokovnega znanja. Glasbeno umetnost tolmači, rekel bi, po receptu arhit. umetnosti in bo, kakor kaže, pojasnil na zgodovinskih umetninah ne le vse izrazite glasbene stile, temveč podčrtal primerno tudi bistvene znake umetnin. Drugi narodi imajo tozadevnih del na kupe, pri nas je to prvi poskus. Nam bi bila potrebna podobna knjiga, ki bi šla med široke sloje. Morda bi bilo dobro poskrbeti ponatis tega zanimivega spisa.

Zbori, IV. letnik, 1. št.: Na prvi strani je slika skladatelja E. Adamiča, ki je praznoval ob koncu lanskega leta petdesetletnico. Naslednja stran se spominja s kratkim obvestilom šestdesetletnice dr. Ant. Schwaba in petdesetletnice goriškega skladatelja V. Vodopivca. Zatem sledi nadaljevanje Schwabovega predavanja: Ipavci in jaz. Med dopisi je sprožil g. Skalar vprašanje, ali naj naši pevske zbori še dalje ob poljubnih pogrebnih pojo nagrobnice, ali naj ostane ta čast pridržana samo aktivnim društvenim članom. Pisec zastopa zadnje stališče, ki je pač povsem pravilno. Joj, kako daleč je prišla zloraba »pogrebnege petja«. Ali ni to zloraba, če je mogoče najeti pevce s primerno

takso? Mi smo že pred leti sprožili misel, naj je in ostane spremstvo pevcev s pesmijo čast, ki jo je mogoče samo zaslužiti, in sicer zaslužiti samo ljubezen in delovanje za pevsko umetnost ali pa kak drugi ekvivalent. Pevci, ki pa pojo povsod radi, da je le »taks« zagotovljena, prav pogostoma spremljajo s pesmijo na zadnji poti tudi take ljudi, ki so petje službeno in zasebno popolnoma prezirali. Pevski zbori bi morali svoje člane nadzirati v tem oziru, ker se na ta način po vseh pravih manjša ugled petju in nastopu pevskega zbora v onih slučajih, ko je nastop utemeljen in v resnici prisrčen. Med poročili iz raznih listov se pri »Pevcu« opravičuje urednik na moj očitak, da so bile tri pesmi iz »Pevca« v »Zborih« ponatisnjene brez navedbe vira. Uredništvo odvrta krivdo za ponatis, češ, da so skladatelj te ponatise dovolili. O tem ne dvomim. Gre mi pa za to, da je lojalno pripomnjeno mesto, kjer je bila pesem že prej natisnjena. Sem tudi prepričan, da uredništvo ni tega namenoma izpustilo, temveč, da je to v gladkem teku dela neopazeno ušlo. Ko bi šlo za pesmarico, ki bi zajemala snov iz vseh strani, bi me to ne motilo, v periodičnem listu pa, ki naj prinaša vendar rokopisne stvari, je pa stvar taka, da me to moti. Moje pripombe so pa od prve do zadnje vedno vse odkritosrčne, mišljene pošteno, samo skupni stvari v prid. Kdor bi jih sodil drugače, bi mi delal krivico. Moje zadnje pripombe ni pojasnilo v »Zborih« nič omajalo, namen je pa gotovo dosegla, ker sem prepričan, da ne bom imel več prilike za podobno opozorilo; sem pa prost vseh osebnosti in vseh intrig. Za Glasbenimi novostmi sledi poročila o operi in o koncertih in nekaj dobrih pripomb glede na razmerje časopisja do petja, države, do pevskih društev itd. V Glasbeni prilogi je Gotovčev mešani zbor: »Barbari mi smo«, ki je poln markantnih, ritmično značilnih misli. Melodija mu teče skoro vseskozi v liniji, ki jo hrvaška najnovejša glasba posebno goji, t. j. dijatonska črta. Zdi se mi, da bo vendar kmalu zmagal med skladatelji vokalnih del slog, ki bo peven. V drugi prilogi je Adamičev mešani zbor: »Le padaj dež«, Dolinarjeva za mešani zbor: »Iz pisma«, Šantlova »Pesem« za moški in Jerebova »Prepelica« za mešani zbor.

»Muzikac«, 3. štev. (2. nismo dobili): Dr. Miloje Milojević se spominja v kratkem spisku pedesetletnice prof. Nejedlji iz Prage, dr. B. Milanković piše o umetniškem sviranju na klavirju (tonski problem, mehanično-fiziološki problem, Ant. Lajovic pa o naši glasbeni kulturi in evropskem nivoju. Povod za to kratko razmotrivanje mu je dalo poročilo v »Prager Presse« o jugoslovanskem festivalu v Pragi. Članek zaključuje z zahtevo, da ni treba dirjati za splošno evropsko moderno glasbo, temveč moramo poudariti svojo lastno individualnost, ji najti njej primerne, od drugih kultur se razločujo-

čega izraza in v konsekvenci s tem ji najti tudi povsem svojo individualno tehniko kot nujno posledico svojevrstnega izraza. Med raznimi dopisi je zanimivo poročilo, ki ga je sestavil dr. Mil. Milojević o svojih predavanjih po Južni Srbiji: »O nar. muziki Južne Srbije in srbski umetni muziki«. Številki sta priloženi dve glasbeni prilogi: Prva obsega pesem iz Južne Srbije »Ljuljala je Jankac«, ki jo je obdelal za klavir in en glas M. Milojević, druga pa »Caprice Mignon«, ki jo je zložil za klavir Mihovil Loga, in Allegro viv. iz klav. suite »Šumadijka«, ki jo je napisal J. Slavenski.

»Jugosl. Muzičar« št. 2. »Značajna godina«, članek se nanaša na 10letnico ujedinjenja naše države in češkoslovaške republike in 20letnico ustanovitve Slov. glasbene unije v Pragi, pisal ga je podpreds. podružnice Unije v Pragi prof. Krtička. Šidak poroča o sklepu, ki so ga storili lastniki kinematografov radi previsokih davkov, in obžaluje, da bi moralo z zatvoritvijo kinematografov biti toliko godbenikov brez kruha. Nadaljuje se »Osnutek pravil za Zvezo glasb. društev v Kraljevini SHS«, ki jih je sestavil za presosno muz. org. prof. M. Bajuk. Sledi več zanimivih poročil.

V 3. številki, ki je posvečena bolgarski glasbi, je več zanimivih informativnih člankov o glasbenih razmerah v Bolgariji, o njihovi muzikološki literaturi (posebno zanimivo), o macedonskih narodnih popevkih, ki jih je obdelal Jos. Češmedžijev, o festivalu bolgarske glasbe v Pragi in o več podrobnih stvareh. Prof. Druzović piše o naših glasbenih organizatoričnih razmerah in poziva k skupni, splošni organizaciji vseh glasbenikov, ki jih družijo idealni cilj, dviganje glasbene kulture celega naroda in pospeševanje njegovih glasbenih zmoglosti. O, ko bi bilo mogoče doklicati v tako organizacijo vse merodajne faktorje! Taki organizaciji bi mogla dati okvira pravila v 2. štev. letošnjega letnika.

»Vestnik«, pevski in glasbeni, št. 2, obsega spored velikega festivala, ki se bo vršil v Pragi dne 7., 8. in 9. aprila (o velikonočnih praznikih). V soboto zvečer bo nastopilo 16 pevskih zborov, v nedeljo popoldne najprej združeni pevci iz Prage (krog 1000), potem pa združeni zbori Čehosl. pevske zveze (krog 5.000 pevcev). Peli bodo daljše kantate s spremljevanjem gledal. orkestra iz Prage. V nedeljo zvečer bo nastopil najprej zbor moravskih učiteljic, ki je bil že tudi v Ljubljani pod istim pevovodjem Vachom. V ponedeljek popoldne se bo vršil zopet koncert njihovih pevskih žup in združenih zborov (krog 5.000 pevcev), zvečer pa bodo nastopili razni gostje; računajo na priglase jugoslov., poljske, lužičkosrbske, ruske in ukrajinske zборе, večinoma v nar. nošah. Pevska zveza pošlje k festivalu svojega zastopnika. Dne 15. aprila pa bodo nastopili mladinski zbori

osnovnih, meščanskih, srednjih šol in učiteljskih. Čehi so daleč, daleč pred nami. A zato uživajo njihovi pevci od države vsemogoče ugodnosti in podpore. A pri nas? Ludvik

Kuba, ki je pravkar izdal zvezek bosensko-hercegovskih nar. pesmi, je priobčil daljši članek o nar. petju, zlasti o guslarjih na našem jugu. B.

Razne vesti.

Tečaj za vzgojo in izobrazbo glasú je priredila Prosv. zveza v Ljubljani v sredi januarja. Tečaj je vodil dr. H. Egenolf iz Berlina. Predavanja so vzbudila mnogo zanimanja za tovrstna vprašanja. Tečaj je bil prav dobro obiskan.

V zadevi radio-oddajne postaje v Domžalah je bila dne 8. februarja podpisana pogodba med ministrstvom za pošto in med Prosvetno zvezo. Z obratovanjem se prične v septembru. Dotedaj morajo biti urejena in dovršena vsa pripravljalna tehnična dela.

V Sarajevu se je ustanovil »Slovenski klub«, ki prav pridno goji tudi slovensko pesem. Klubov arhivar je Janko Urlep, Zvonimirova obala št. 5/I.

Občni zbor pevskega zbora učitelja UJU se je vršil v soboto 17. marca v prostorih Glasbene Matice v Ljubljani. Pri volitvah je bil izvoljen dosedanji odbor s predsednikom Bajukom na čelu. Za revizorja sta bila izvoljena Tavčar in Trpin.

Občni zbor »Ljubljanskega Zvona« se je vršil v nedeljo 25. marca. Pri volitvah je bil izvoljen ves dosedanji odbor!

Popularnost našega Schwaba dokazuje pismo dr. Dernovškega v Brežicah dr. Antonu Schwabu v Celju ob priliki koncerta v Brežicah.

Velespoštovani g. doktor!

Srečen sem, da Vam morem sporočiti, da je koncert našega pevskega društva sijajno uspel, predvsem v onih točkah, v katerih smo prednašali Vaše kompozicije. Peli smo »Vasovalca«, »Pala je slanica« in »Dobro jutro«. Občinstvo, ki je zasedlo veliko dvorano Narodnega doma do zadnjega kotička, je te pesmi sprejelo s takim navdušenjem in aplavzom, da smo morali vse tri pesmi ponavljati. Pri pesmi »Dobro jutro« je v polni meri storil svojo dolžnost tudi tukajšnji orkester, ki je s svojo dovršenostjo in diskretnostjo pripomogel od svoje strani, da se je z zborom zлил v harmonično enoto.

Vedeli smo sicer, oziroma vsaj domnevali, da Vas bo zanimal uspeh. Če si vkljub temu nismo upali Vas povabiti, leži vzrok v tem, da vadi naš zbor šele dobre tri mesece in da se po tako kratki dobi pač nismo upali stopiti pred avtorja pesmi, ki so se nam jako priljubile in ki smo jih peli res z ljubeznijo. Sicer pa bomo našli priliko tudi za to. Po koncertu ne mislimo mirovati niti malo in smo si že zastavili kot cilj nadaljnji koncert v prihodnjih mesecih. Tudi pri tem koncertu bomo sprejeli v program

različne Vaše bisere, med njimi posebno »Zlato kangljico«. Ze pri tej priliki bi Vas prosil za prijazno informacijo, če bi se lahko tudi ta pesem spremljala z orkestrom in kje bi se dobile morebitne partiture.

Zahvaljujem se Vam ponovno v imenu celega pevskega zbora za razigranost, užitek in predvsem moralni uspeh, ki nam je bil naklonjen z izvajanjem Vaših kompozicij. Beležim.

Pod naslovom »Obrazi in duše« piše »Ženski svet« o M. Eleonori Hudovernik, voditeljici nunskega kora v Ljubljani:

V somrak in sijaj luči in rož lepe uršulinske cerkve v Ljubljani se že dolgo vrsto let izlivajo umetniško zbrani zvoki orgel in petja, tako da je zastovala uršulinska cerkev po tem in zbirala in še zbira v sebi duše, ki so žejne notranjih lepot in lepote glasbe. Zakaj v gledališčih, zabavah, koncertih je hrup in zunanost; v cerkvi pa je tihi dom pogleda v dušo. Ta pogled je še bolj poglobila umetnost ženske — skladateljice, katerih baš med Slovenci nimamo.

V Radovljici na Gorenjskem je bilo, kjer se je 25. marca l. 1863. rodila Josipina Hudovernikova, s sedanjim redovniškim imenom mater Eleonora Hudovernik. Ze kot otrok v najnežnejših letih ni poznala drugega veselja in zabave ko petje. Sloneč ali sedeč na oknu je prepevala domače in cerkvene pesmi, ki se jih je naučila od svoje matere, dobre cerkvene pevke iz Radovljice. Prišedši v osnovno uršulinsko šolo v Ljubljano, so vsi občudovali velik zaklad pesmi, ki jih je znala mala osemletna učenka. Solala se je dalje pri uršulinkah. Dovršila je ondi učiteljske in se ves čas učila glasbe, izprva le pri domačih učiteljicah redovnicah-uršulinkah v Ljubljani, zlasti pri odlični pevki m. Serafini Pleničar, ki je pela nekoč celo vpricho bivše cesarice Elizabete. A ko je dovršila maturo, ji je ponudil tedanji ravnatelj dunajskega konservatorija, profesor Dumba, prosto mesto na dunajskem konservatoriju. Mlada umetnica si je bila pa že prej začrtala drugačno pot: izbrala si je samotno, težavno stezo, odločila se je za redovniški poklic in postala učiteljica-uršulinka. Kot taka je napravila pred državno izpraševalno komisijo v Ljubljani usposobljenostni izpit za osnovne šole in za meščanske slovenske in nemške z odliko. Mimo tega, da se je bavila tudi s študijem francoskega jezika, je vendar posvetila vse svoje moči glasbi: klavirja jo je učila konservato-

ristinja Valentina Haringer, petja učiteljica petja Berta de Pap-Stockert, orgel pa ravnatelj ljubljanskega stolnega kora in skladatelj Anton Foerster. Posebni izpit iz petja, klavirja in orgel je naredila m. Eleonora z odklik pred izpraševalno komisijo v Ljubljani. Vsa leta od mature, ko je vstopila v uršulinski red, do leta 1913 je poučevala na notranji osnovi in meščanski šoli, tudi je

bila v letih od 1903 do 1923 ravnateljica notranje uršulinske šole in dve leti tudi ravnateljica uršulinskega učiteljskega. Po 32 učnih letih se je posvetila le glasbenemu pouku na notranjih uršulinskih šolah. Že od l. 1879 je pri šolskih mašah oskrbovala orglanje, od l. 1887 in vse do danes pa vodi cerkveni kor v uršulinski cerkvi in poučuje petje in deloma tudi klavir v zavodu.

M. Tomc:

Koncertno življenje na Dunaju.

Kakor je stala lanska koncertna sezona v znamenju Beethovneve umetnosti, tako stoji letošnja v znamenju Schubertove. (Ako bi se hotel izraziti z dopisnikom »Slovenec«, bi rekel: Kakor je Dunaj vrtel lani Beethovnovo lajno, tako vrti letos Schubertovo.) 19. novembra 1928 bo poteklo 100 let, kar je zatisnil komaj 31 let stari umetnik oči. Vendar je kljub kratkemu življenju ustvaril toliko del, da človek kar osepne, pa naj jih sodi po kvantiteti ali po kvaliteti. Saj ni skoraj glasbene panoge, v kateri se ne bi udeleževal. Pisal je instrumentalna dela od simfonije preko komorne glasbe do skladb za solo-instrumente; vokalna dela od opere do preproste pesmi, katerih število gre v

lepe stotine; saj je znan predvsem pod imenom »Liederkomponist«; pa tudi cerkvenih del je lepo število. Krona vseh prireditvev bo pa pevski praznik v juliju, katerega se bo udeležilo samo pevcev okoli sto tisoč. Prišli bodo ne samo iz Avstrije in Nemčije, ampak skoraj iz celega sveta, kjer obstajajo nemška pevška društva. Tudi za nas lep zgled, kako mora vsakega pevca in pevko prešinjati zavest skupnosti, tudi takrat, ko je treba nekoliko seči v žep. — Izmed koncertov so seveda v vsakem oziru najbolj zanimivi filharmonični, ki jih menjaje se dirigirata Schalk (ravnatelj dunajske opere) in Furtwängler (Berlin). Zanimivi so ne samo zato, ker se šteje dunajska filharmonija med najboljše orkestre, ampak tudi vsled svojih sporedov, ki družijo starejše z novejšimi in naj-novejšimi. (Dalje prih.)

Izdajatelj: Pevska zveza (Blaž Poznič) v Ljubljani. — Urednik: Dr. A. Dolinar v Ljubljani.
Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč.